

10565 *LLEI 9/2001, de 4 de juny, per la qual es modifiquen la disposició transitòria sisena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, determinats articles de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, i determinats articles de la Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro. («BOE» 134, de 5-6-2001.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.
Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El principal objectiu de la política econòmica del Govern és aconseguir un ritme de creixement econòmic sostenible que permeti de continuar aproximant els nivells de renda per càpita i d'ocupació a Espanya als de les economies més desenvolupades. Per a això, és imprescindible establir un règim de liberalització econòmica adequat. Aquest règim de liberalització, el desenvolupament i la consolidació del qual van motivar la promulgació dels reials decrets llei de juny de 2000, passa en tot cas per la definició de les condicions normatives bàsiques perquè l'estructura i el funcionament dels mercats els converteixi en instruments eficients d'intercanvi de béns i serveis.

No hi ha dubte que l'establiment d'un marc que possibiliti una competència més gran entre els oferents contribueix a reforçar l'eficax funcionament dels mercats i, per extensió, a l'expansió i la sostenibilitat del creixement econòmic.

En el cas concret del sector elèctric, s'ha d'assenyalar que en aquests tres últims anys s'ha produït una acceleració en la liberalització del subministrament, i està previst, d'acord amb el Reial decret llei 6/2000, de 23 de juny, de mesures urgents d'intensificació de la competència en mercats de béns i serveis, la liberalització total del subministrament l'1 de gener de 2003.

Al seu torn, aquest pla de liberalització tan ambiciós ha ocasionat que empreses que fins ara no havien considerat la seva implantació a Espanya estiguin interessades a participar en l'obertura del mercat del subministrament d'electricitat.

Per a això, el Govern considera imprescindible aclarir el marc aplicable als costos de transició al règim de mercat competitiu per als titulars d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica que imposen la disposició transitòria sisena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i les seves modificacions successives; igualment és necessària una reforma de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, a fi de delimitar el contingut dels acords que poden ser adoptats pel Govern en expedients de concentració empresarial i d'atribuir als òrgans competents en matèria de defensa de la competència d'instruments efectius per vetllar pel compliment dels acords esmentats.

Aquesta Llei consta de tres articles; el primer fa una nova redacció de la disposició transitòria sisena de la Llei 54/1997, modificada per l'article 107 de la Llei 50/1998, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, que va reconèixer els costos de transició a la competència (CTC) a les societats titulars d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica incloses el 31 de desembre de 1997 en l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1538/1987, d'11 de desembre, sobre determinació de la tarifa de les empreses gestores del servei.

A més, s'exclouen del pagament de CTC les importacions d'energia elèctrica procedents d'altres estats membres de la Unió Europea, s'explicita l'incentiu per tecnologia GICC i es manté la rebaixa prevista en l'import màxim de CTC a 31 de desembre de 1997.

D'altra banda, cal estendre el dret de cobrament dels costos de transició a la competència a les societats que adquireixin posteriorment actius de generació als quals se'ls va concedir el dret de cobrar-los. El procés de venda dels actius de generació ha d'explicitar el valor de mercat de les instal·lacions, i cal adaptar els seus costos a la valoració que tercers donin en el procés de desinversió a aquests actius. Per això, es preveu que l'increment de valor que el mercat atribueixi a aquestes instal·lacions de generació sigui descomptat dels titulars inicials d'aquestes.

D'altra banda, la consideració de l'excés de venda d'energia de les instal·lacions esmentades al mercat de producció sobre les 6 pessetes per kWh, que van ser considerades com a ingressos a percebre en el nou mercat de generació, ha estat un mecanisme adequat per evitar increments de preus no justificats al mercat. Per això resulta convenient traslladar l'esmentada limitació als nous titulars, juntament amb el dret de cobrament dels CTC assignats a les instal·lacions.

Amb això, totes les societats titulars d'actius als quals es va considerar que no podrien recuperar els seus costos estan en igualtat de condicions, amb independència que siguin titulars inicials o posteriorment de les instal·lacions esmentades.

Aquesta obligació de transmetre els drets de cobrament s'ha de fer a partir d'una data posterior a l'entrada en vigor de la Llei del sector elèctric, perquè, en virtut de l'obligació que estableixen l'article 14 i la disposició transitòria cinquena de la Llei 54/1997, el 31 de desembre de l'any 2000 és la data límit per separar les activitats regulades de les no regulades.

L'article segon conté dues mesures imprescindibles per a la consecució d'un marc de defensa de la competència adequat a les necessitats derivades del procés de liberalització econòmica. D'una banda, s'estableix una nítida diferència entre les condicions a què es poden subordinar els acords d'autorització de concentracions empresarials i els límits que les normes sectorials imposen a la participació en els mercats i els sectors regulats i els seus operadors, de manera que en els acords del Consell de Ministres que subordinin les concentracions al compliment de condicions es puguin modificar les restriccions que estableixen amb caràcter general les lleis sectorials, durant l'execució dels acords esmentats.

D'altra banda, s'incorpora l'instrument de les multes coercitives com a mitjà d'execució forçosa dels acords que autoritzen operacions de concentració empresarial i se subjecten al compliment de determinades condicions. L'adopció d'aquest tipus de mesures, previstes en altres preceptes de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, per compèllir al compliment forçós dels acords adoptats pel Tribunal de Defensa de la Competència de remoció de conductes restrictives o abusives i restabliment de la competència efectiva i per obligar a notificar els acords de concentració que superen els llistats que preveu la Llei, no està prevista com a mesura d'execució forçosa per al compliment de les condicions imposades en els acords de concentració; d'aquesta manera, s'omple un buit que, sens dubte, ha de permetre més celeritat i rigor en el grau de compliment dels acords esmentats.

Aquestes mesures requereixen l'aplicabilitat immediata, en la mesura que preveuen règims i instruments necessaris per al foment de la competència en el marc d'una economia en ple procés de liberalització, integrada dins del mercat únic i subjecte a riscos permanents de

restricció de la competència a mercè de les conductes de les empreses i els grups empresarials amb una forta presència en els diferents mercats i sectors els efectes dels quals poden arribar a ser d'impossible o molt difícil reparació. Per aquestes raons, el Govern considera la necessitat extraordinària i urgent de la immediata posada en pràctica tant del nou marc regulador dels CTC com dels instruments relacionats amb les operacions de concentració empresarial.

Article primer. *Modificació de la disposició transitòria sisena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.*

Es modifica el contingut de la disposició transitòria sisena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, que queda redactada en els termes següents:

«1. Es reconeix l'existència d'uns costos de transició al règim de mercat competitiu, que preveu aquesta Llei, de les societats titulars d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica que el 31 de desembre de 1997 estiguin incloses en l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1538/1987, d'11 de desembre, sobre determinació de la tarifa de les empreses gestores del servei. En conseqüència, es reconeix a aquestes societats el dret a percebre una compensació per aquests costos.

L'import base global d'aquests costos, en valor el 31 de desembre de 1997, no pot superar mai 1.736.778 milions de pessetes, descompost en un valor màxim d'1.441.502 milions de pessetes en concepte de costos de transició a la competència tecnològica i un valor màxim de 295.276 milions de pessetes en concepte d'incentius al consum de carbó autòcton a què fa referència el paràgraf primer de la disposició transitòria quarta, en la qual s'inclouen 49.267 milions de pessetes corresponents a l'incentiu a la tecnologia GICC.

2. Fins al 31 de desembre de 2010, el Govern pot establir anualment l'import màxim d'aquesta retribució amb la distribució que correspongui. No obstant això, si les condicions del mercat ho fan aconsellable, una vegada complertes les condicions i els compromisos que estableix aquesta disposició transitòria, el Govern pot anticipar la data assenyalada en aquest apartat.

3. Si el cost mitjà de generació a què es refereix l'article 16.1 d'aquesta Llei de cada una de les societats titulars d'instal·lacions de generació és anualment superior a 6 pessetes per kWh, aquest excés s'ha de deduir del valor actual esmentat, i el ministre d'Economia ha d'establir anualment les noves quantitats i percentatges de costos de transició a la competència que corresponen a cada una d'aquestes societats.

4. Els costos que derivin d'aquesta retribució han de ser repercutits a tots els consumidors d'energia elèctrica com a costos permanents del sistema, excloent-ne l'energia procedent d'altres països de la Unió Europea, en els termes que estableix el Reial decret 2017/1997, de 26 de desembre, pel qual s'organitza i es regula el procediment de liquidació dels costos de transport, distribució i comercialització a tarifa, dels costos permanents del sistema i dels costos de diversificació i seguretat de proveïment.

5. En cas que les societats titulars procedeixin a la venda de les instal·lacions esmentades, s'ha de procedir a transmetre igualment el dret de cobrament dels costos de transició a la competència assignats a la instal·lació o les instal·lacions de generació que es venen a l'empresa adquiridora, i l'em-

presa venedora ha de sol·licitar al ministre d'Economia la quantia dels drets de cobrament per costos de transició a la competència de la central o centrals objecte de la venda. Una vegada efectuada l'operació de venda i inscrit el canvi de titularitat al Registre Administratiu de Producció del Ministeri d'Economia, s'ha de procedir a deduir de la societat venedora i acreditar a la societat compradora els saldos pendents pels drets de cobrament dels costos de transició a la competència.

Si en la venda de les instal·lacions de producció a les quals es va reconèixer costos de transició a la competència, la societat venedora obté preus de venda de les instal·lacions de producció superiors als costos que es van tenir en compte per calcular el 31 de desembre de 1997 els costos de transició a la competència tecnològica assignats a aquesta i traslladats al moment de la seva transmissió, la diferència ha de ser deduïda del saldo pendent dels drets de costos de transició a la competència de la societat venedora.

El procediment detallat de càlcul de les diferències dels esmentats valors ha de ser establert pel ministre d'Economia.

Es aplicable a les societats que hagin adquirit instal·lacions de generació a les quals s'hagi reconegut costos de transició a la competència la limitació que estableix l'apartat tercer.

6. La restitució, per aquesta disposició, del sistema de cobrament dels costos de transició a la competència a la situació anterior a la Llei 50/1998, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, implica l'aplicació del règim de tractament comptable de les pèrdues produïdes a les empreses del sector elèctric com a conseqüència de l'aplicació del règim de mercat competitiu, amb imputació, si s'escau, a l'últim exercici tancat abans de l'entrada en vigor d'aquesta disposició.»

Article segon. *Modificació dels articles 17 i 18 de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència.*

U. Es fa una nova redacció de l'apartat b) de l'article 17.1, que passa a tenir el contingut següent:

«Subordinar la seva aprovació a l'observança de condicions que aportin al progrés econòmic i social una contribució suficient per compensar els efectes restrictius sobre la competència. Aquestes condicions poden consistir, entre altres, en l'obligació de transmetre determinats negocis o actius o en la imposició de limitacions. En cas que la legislació sectorial corresponent estableixi algun tipus de limitació, l'Acord del Consell de Ministres pot autoritzar-ne la modificació mentre s'executa i en els termes fixats en aquest.»

Dos. Es fa una nova redacció de l'apartat 3 de l'article 18 i s'afegeix un apartat 4, i ambdós apartats passen a tenir el contingut següent:

«3. El Servei de Defensa de la Competència ha de vigilar l'execució i el compliment dels acords adoptats pel Consell de Ministres en aplicació de l'article 17; a aquest efecte, i sens perjudici de l'adopció d'altres mesures d'execució forçosa previstes en l'ordenació, pot proposar al Govern la imposició de multes coercitives de fins a 2.000.000 de pessetes, o 12.020 euros, per cada dia que transcorri sense executar les obligacions que escaiguin en compliment de l'Acord.

4. Amb independència del que preveu l'apartat anterior, l'incompliment del que s'ordena en aplicació de l'article 17 pot donar lloc al fet que el Govern imposi a cada una de les empreses afectades multes de fins al 10 per 100 del seu volum de vendes a Espanya en l'exercici en què s'hagi produït l'operació de concentració.»

Article tercer. *Modificació dels articles 5, 15 i 21 de la Llei 16/1989, de 19 de juliol, de defensa de la competència.*

U. Es fa una nova redacció de l'apartat 1 de l'article 5 de la Llei 16/1989, de 19 de juliol, de defensa de la competència, que queda redactat de la manera següent:

«Mitjançant reglaments d'exempció, en l'elaboració dels quals n'ha d'emetre informe preceptivament el Tribunal de Defensa de la Competència, el Govern pot autoritzar les categories d'acords, decisions, recomanacions, pràctiques concertades o conscientment paral·leles previstes a l'article 3.1, quan:

- a) Hi participin dues o més empreses i imposin restriccions a la distribució i/o el subministrament de determinats béns o serveis per a la seva venda o revenda, o en relació amb l'adquisició o utilització de drets de propietat industrial o intel·lectual, o de coneixements secrets industrials o comercials, o
- b) Tinguin únicament com a objecte l'elaboració i l'aplicació uniforme de normes o tipus, o l'especialització en la fabricació de determinats productes, o la investigació i el desenvolupament en comú, o
- c) Tinguin com a objecte o efecte augmentar la racionalitat i la competitivitat de les empreses, especialment de les petites i mitjanes.»

Dos. Es fa una nova redacció de l'últim paràgraf de l'apartat segon de l'article 15 de la Llei 16/1989, de 19 de juliol, de defensa de la competència, que queda redactat de la manera següent:

«L'execució de l'operació en contravenció del que estableix aquest apartat se sanciona amb la multa que estableix l'article 18.4 d'aquesta Llei, i no li és aplicable l'autorització tàcita que preveuen els articles 15 bis.2 i 17.2 de la mateixa Llei. La instrucció de l'expedient correspon al Servei de Defensa de la Competència i la imposició de la sanció, al ministre d'Economia.»

Tres. Es fa una nova redacció de l'apartat 2 de l'article 21 de la Llei 16/1989, de 19 de juliol, de defensa de la competència, que queda redactat de la manera següent:

«2. El nomenament del president i els vocals és per cinc anys, renovables per una sola vegada. No obstant això, expirat el termini del mandat corresponent a les vocalies del Tribunal, com també de la Presidència, continuen en l'exercici de les seves funcions fins a la presa de possessió dels nous vocals o, si s'escau, del president.

Si durant el període de durada del mandat corresponent a una vocalia es produeix la cessació del titular, el successor cessa al terme del mandat.

Quan aquesta última cessació es produeixi abans que hagi transcorregut un any des del nomenament, no és aplicable el límit que preveu el paràgraf primer d'aquest apartat, i el mandat pot ser renovat en dues ocasions.»

Disposició addicional única. *Modificació de la Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro.*

U. Es modifica el paràgraf segon de l'apartat tres de l'article 2 de la Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro, que passa a tenir el contingut següent:

«Durant el període transitori a què es refereix l'article 12 d'aquesta Llei, la redenominació d'un instrument jurídic comporta necessàriament l'alteració material de l'expressió de la unitat de compte. Finalitzat el període transitori, la redenominació s'entén automàticament efectuada, si s'escau, d'acord amb les normes específiques assenyalades en aquesta Llei, encara que no s'alteri materialment l'expressió de la unitat de compte. En especial, quan es tracti de tarifes o preus unitaris la redenominació s'entén efectuada d'acord amb el que disposa l'article 11.4.»

Dos. S'afegeixen dos apartats, tres i quatre, a l'article 11 de la Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro, que passa a tenir el contingut següent:

«Article 11. Arrodoniment.

U. En els imports monetaris que s'hagin d'abonar o comptabilitzar, quan es dugui a terme una operació d'arrodoniment després d'una conversió a la unitat euro, s'han d'arrodonir per excés o per defecte al centímet més pròxim. Els imports monetaris que s'hagin d'abonar o comptabilitzar i es converteixin a la unitat monetària pesseta s'han d'arrodonir per excés o per defecte a la pesseta més pròxima. En cas que en aplicar el tipus de conversió s'obtingui una quantitat l'última xifra de la qual sigui exactament la meitat d'un centímet o d'una pesseta, l'arrodoniment s'ha de fer a la xifra superior.

Dos. En cap cas es pot modificar l'import a pagar, liquidar o comptabilitzar com a saldo final, com a conseqüència d'arrodoniments practcats en operacions intermèdies. Als efectes d'aquest apartat, s'entén per operació intermèdia aquella en què l'objecte immediat de l'operació no sigui el pagament, la liquidació o la comptabilització com a saldo final de l'import monetari corresponent.

Tres. En el cas de la conversió a la unitat euro de sancions pecuniàries, tributs, preus, tarifes i altres quantitats amb imports monetaris expressats únicament en pessetes, quan hi hagi una graduació per trams i, com a resultat de l'arrodoniment efectuat segons el que disposa aquest article, s'obtinguin quantitats coincidents en diferents trams, s'ha de procedir a incrementar en un centímet d'euro la corresponent al tram superior.

Quatre. Quan es tracti de la conversió a la unitat euro de tarifes, preus, aranzels o quantitats unitàries, que s'hagin d'aplicar a bases expressades en qualsevol magnitud, les xifres que resultin de l'aplicació del tipus de conversió s'han de prendre amb sis xifres decimals, i l'arrodoniment s'ha d'efectuar per excés o per defecte al sisè decimal més pròxim. En cas que en aplicar el tipus de conversió s'obtingui una quantitat la setena xifra decimal de la qual sigui cinc, l'arrodoniment s'ha de fer a la xifra superior. Si el producte resultant de l'aplicació de la tarifa en euros a la base determinada d'acord amb el procediment anterior té la naturalesa d'operació intermèdia cal atènyer-se al que disposa l'apartat dos d'aquest article; altrament, és aplicable l'apartat u d'aquest mateix article.»

Disposició derogatòria única.

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquesta Llei.

Disposició final primera. *Facultat de desplegament.*

S'habilita el Govern per desplegar per reglament el que disposa aquesta Llei.

Disposició final segona. *Autorització al Govern per elaborar un text refós de la Llei de defensa de la competència.*

S'autoritza el Govern perquè, en el termini d'un any a partir de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat», elabori un text refós de la Llei de defensa de la competència, en el qual s'incorporin, regularitzant, aclarint i harmonitzant, si s'escau, les modificacions que introdueixen en el seu text aquesta Llei i les disposicions següents:

Article 15 del Reial decret llei 7/1996, de 7 de juny, de mesures urgents de caràcter fiscal i de foment i liberalització de l'activitat econòmica.

Article 10 del Reial decret llei 6/1999, de 16 d'abril, de mesures urgents de liberalització i increment de la competència.

Llei 52/1999, de 28 de desembre, de reforma de la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència.

Articles 29, 30, 31, 32 i 33 del Reial decret llei 6/2000, de 23 de juny, de mesures urgents d'intensificació de la competència en mercats de béns i serveis.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor el mateix dia de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 4 de juny de 2001.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

COMUNITAT AUTÒNOMA DE CATALUNYA

10571 LLEI 5/2001, de 2 de maig, de fundacions.
(«BOE» 134, de 5-6-2001.)

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions.

PREÀMBUL

Aquesta Llei es dicta en ús de la competència exclusiva de la Generalitat de Catalunya sobre les fundacions

de caràcter docent, cultural, artístic, beneficoassistencial, esportiu i similars que exerceixen principalment llurs funcions a Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 9.24 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Catalunya ja es va dotar d'una regulació de les fundacions privades mitjançant l'aprovació de la Llei 1/1982, del 3 de març, de fundacions privades. Aquesta Llei ha estat emprada com a model per altres comunitats autònomes i, fins i tot, en part, pel legislador estatal, a l'hora de fer llurs normes sobre la matèria.

Malgrat ésser un text capdavanter i progressista, i que ha estat referent legislatiu per a altres iniciatives legislatives sobre la seva matèria, els anys que han transcorregut des que es va aprovar, l'experiència que ha anat adquirint el Protectorat al mateix temps, i també, i amb més força, la iniciativa de la societat civil, que ha fet que les fundacions catalanes superessin el marc legal establert per la Llei, en el sentit que han sortit moltes iniciatives que tot i que no disposen d'un patrimoni important per a constituir una fundació l'han volguda constituir, el Protectorat, fent-ne una interpretació extensiva, els ha donat entrada al Registre de Fundacions, ja que, malgrat que no disposen de cap altra dotació que una quantitat simbòlica, tenen un altre capital constituït pel voluntarisme i per l'activitat al servei de l'interès general, i compten, moltes vegades, amb el suport de les administracions públiques, locals i de la Generalitat, ateses les finalitats d'interès general a què es destinen.

Aquesta Llei pretén, primordialment, donar resposta a la problemàtica sorgida d'aquestes noves fundacions, que han nascut al costat de les ja tradicionals, i dotar les unes i les altres, i també el Protectorat, d'una eina que en faciliti les activitats i les funcions.

Per tot el que s'ha exposat i atenent la realitat jurídica actual, aquesta Llei es configura com una norma poc intervencionista.

Les novetats més destacables són: la reducció dels supòsits d'autoritzacions prèvies del Protectorat; la supressió de l'obligatorietat de presentar el pressupost de l'any en curs; la possibilitat que les fundacions es puguin constituir amb una previsió de temporalitat i que puguin constituir fons especials; l'obligatorietat, per a les fundacions més grans descrites per l'article 32, de sotmetre's a una auditoria dels comptes, i la previsió que els patrons percebin remuneracions per llurs activitats de direcció, de gerència o d'administració, sens perjudici que això s'hagi de produir en el marc d'una relació contractual.

El fet que la Llei simplifiqui els requisits per a constituir una fundació i tregui entrebancs en la gestió d'aquesta fa que esdevingui una bona eina de foment, la qual cosa és important, ja que és bo que la iniciativa privada se senti estimulada a la realització d'activitats d'interès general.

Tanmateix, el respecte per la voluntat dels fundadors ja traspassats o, en tot cas, independents de la voluntat de la fundació des que aquesta s'ha constituït ha fet que s'autoritzi el Protectorat a mantenir, amb caràcter transitori, tot o part del règim d'autoritzacions establert per la Llei fins ara vigent.

La nova Llei suprimeix l'obligatorietat de presentar el pressupost aprovat durant els primers sis mesos de l'exercici. Aquesta obligatorietat es devia al fet que, històricament, el Protectorat havia d'aprovar el pressupost de les fundacions. No havent-hi el requisit de l'aprovació per l'Administració, es pot eximir les fundacions de presentar-lo, si bé el patronat de les fundacions l'ha de formular i l'ha d'aprovar. D'altra banda, com que moltes de les fundacions es nodreixen de subvencions i de remuneracions de l'activitat, els pressupostos no deixen d'ésser meres expectatives d'ingressos i de despeses.